

Temel Sistemik Kuramlar-2

Stratejik Aile Terapisi

Prof. Dr. Serap NAZLI

Stratejik Aile Terapisi

Bateson, Haley, Jackson, Weakland önemli temsilcileridir.

Stratejik aile terapisi şizofren ailelerin iletişim kalıplarını inceleyen ilk kuramlardan birisidir.

Şizofrenik ailelerde sıkça yaşanan çifte bağ (double bind) iletişimini tanımlamışlardır.

Sibernetik Sistem ve İletişim

Çifte bağ iletişiminde bir aile üyesi diğerine birbiri ile çelişkili/zıt iki mesajı aynı anda göndermektedir.

Mesajın biri sözlü diğeri sözsüz mesajdır.

Bu durumun aile üyelerinde sıkıntıya neden olduğu ve hastalıklı ortamın oluştuğu savunulur.

- İletişim iki düzeyde gerçekleşir: Dijital ve analogik iletişim
- **Dijital iletişim:** Mesajın sadece tek bir anlamı olması, açık-net
- **Analogik iletişim:** Mesajın çok değişik anlamı vardır. Ses tonu, beden dili mesajın anlamını değiştirir.

- Jay Haley'e göre, **iletişimin döngüsel** olduğu ve aile üyelerinin birbirini etkilediğini savunur.
- Sağlıklı ailenin iletişim örüntüleri net ve esnektir.
- Aile **sibernetik** bir sistemdir.
- Ailede her üye diğerini denetlemeye ve yönetmeye çalışır.
- Üyelerin birbirlerini yönetme çabası, diğer bir ifade ile **güç savaşı** aile ortamını bozar ve psikolojik sorunlara yol açar.

Hiyerarşi

Yapısal aile danışması gibi stratejik danışmada da aile hiyerarşisi önemlidir.

Hiyerarşi bu kuramda güç anlamındadır.

Hiyerarşi ailenin kültürüne göre değişir.

Geleneksel olarak güç erkektedir.

Bir ailede hiyerarşi sıkıntıya neden oluyorsa değiştirilmeli, aksi halde karışılmamalıdır.

Fonksiyonel/İşlevsel/ Sağlıklı Aile

Sağlıksız aile yerine **sağlıklı aile** üzerinde daha çok durmuş;
sağlıklı ailenin fonksiyonlarına önem vermiştir.

Sağlıklı aileler, **aile yaşam** döngüsünün çeşitli evrelerinden geçebilirken, sağlıksız aileler zorlanırlar.

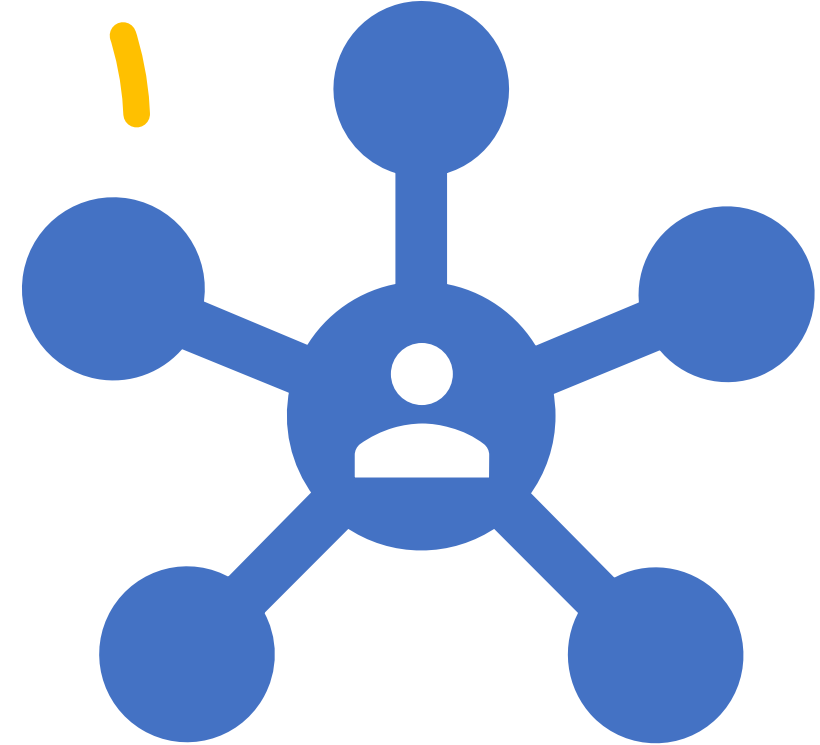

Temel varsayımları:

- Semptomlar ailenin sağlıklı olduğunun önemli bir göstergesidir.
- Aile sistemi değişmeden bir bireyin (**damgalanmış hasta**) değişmesi beklenemez.
- Değişim için **içgörü** gerekmez.
- Bireysel sıkıntılar '**aile fonksiyonlarının termometresi**' olarak görülür.
- Bir üyenin normal dışı davranışı bütün ailenin bir sıkıntı içinde olduğunu gösterir.
- Aile hiyerarşisi çok önemlidir. Bir çok problem hiyerarşideki bozuluktan kaynaklanır.
- Sağlıklı ailelerde kendi bağlamına (yani kültürüne) uygun net bir hiyerarşi sistemi vardır.
- Sağlıklı ailenin iletişim örüntüleri net ve esnektir.

Ailede problem 3 biçimde görülür:

- **Sibernetiktir**, aile iletişim ağındaki problem kronik problemlere yol açar.
- **Yapısaldır**, aile hiyerarşisi ve sınırlarındaki bozukluktan kaynaklanır.
- **Fonksiyoneldir**, bireylerin birbirini koruma ve kontrol etmeye çalışmasından kaynaklanır.

Stratejik kuramın görüşleri

- Günümüzde aile sistemini değerlendirirken nasıl kullanabiliriz?
 - ✓ Ailede «iletişim»
 - ✓ Hiyerarşi
 - ✓ İşlevsel/fonksiyonel aile

Kuram Türk aile yapısına nasıl uyarlanır?